

Høringsnotat

Forslag til endringer i lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden (håndheving)

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Bakgrunn	4
2.1	Om lov om god handelsskikk og Dagligvaretilsynet	4
2.2	Utfordringer	4
2.3	Vurdering av andre endringer i loven.....	6
3	Gjeldende rett	7
4	Andre land	8
4.1	Direktivet om urimelig handelspraksis (UTP-direktivet).....	8
4.2	Håndheving av lignende regelverk i andre land.....	8
5	Departementets vurderinger og forslag.....	10
5.1	Innledning	10
5.2	Offentlig eller privat håndheving av lov om god handelsskikk	10
5.3	Flere virkemidler i håndhevingen av lov om god handelsskikk	11
5.4	Dagligvaretilsynet	13
5.4.1	Flere alternativer om Dagligvaretilsynet.....	13
5.4.2	Legge ned Dagligvaretilsynet og flytte håndhevingen til en annen etat	14
6	Økonomiske og administrative konsekvenser	17
7	Forslag til lovendringer	18

1 Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet sender med dette forslag til endringer i lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden på høring.

Regjeringen er bekymret for at forbrukerne betaler mer for matvarer enn de kunne gjort, og at utvalget er dårligere enn det kunne vært. Regjeringen prioriterer derfor arbeidet med dagligvarebransjen høyt, særlig med sikte på å styrke konkurransen i bransjen.

Regjeringens tipunksplan¹ oppsummerer tiltakene regjeringen har iverksatt. Regjeringen vurderer kontinuerlig nye tiltak, og som ikke er en del av tipunksplanen. Utredning av endringer i lov om god handelsskikk er et eksempel på et slikt tiltak.

Lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden har som formål å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser og ivareta forbrukernes interesser ved å fremme redelighet, forutberegnelighet og lojalitet i kontraktsforhold mellom næringsdrivende i dagligvarebransjen. Gode og effektive forhandlinger mellom aktørene kan gi gevinster som igjen fører til lavere priser ut til forbrukere. For å oppnå målene med loven, er det viktig at den håndheves på en effektiv og treffsikker måte.

Lov 17. april 2020 nr. 29 om god handelsskikk trådte i kraft 1. januar 2021, og Dagligvaretilsynet ble etablert på samme tidspunkt. Nå som loven og tilsynet har fått virke en stund, er det naturlig å evaluere effekten. Forslagene i dette høringsnotatet gjelder håndheving av lov om god handelsskikk generelt, og Dagligvaretilsynet spesielt. Forslagene kan på ulike måter bidra til å gjøre håndhevingen av loven mer effektiv.

Departementet ønsker særlig høringsinstansenes innspill på følgende spørsmål:

- **Punkt 5.2:** Bør lov om god handelsskikk kunne håndheves privatrettslig, i tillegg til offentlig?
- **Punkt 5.3:** Bør det innføres flere virkemidler i håndhevingen av lov om god handelsskikk?
- **Punkt 5.4.1:** Bør Dagligvaretilsynet bestå som i dag, flyttes til en annen geografisk lokasjon eller legges ned?
- **Punkt 5.4.2:** Hvilken etat bør overta håndhevingen av lov om god handelsskikk hvis Dagligvaretilsynet legges ned?

---

¹ [Følger opp arbeidet for bedre konkurranse i dagligvarebransjen - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

2 Bakgrunn

2.1 Om lov om god handelsskikk og Dagligvaretilsynet

Lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden trådte i kraft 1. januar 2021. Formålet med loven er å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser og ivareta forbrukernes interesser, ved å fremme redelighet, forutberegnelighet og lojalitet i kontraktsforhold mellom næringsdrivende i dagligvarebransjen.

Bakgrunnen for loven var blant annet utredninger fra to offentlige utvalg, Matkjedeutvalget (NOU 2011: 4) og Dagligvarelovutvalget (NOU 2013: 6), som begge viste til utfordringer i dagligvarebransjen. Matkjedeutvalget gjennomførte samtaler med aktører på ulike ledd i verdikjeden for mat, som beskrev ulike former for uheldig forretningspraksis. Dagligvarelovutvalget la vekt på disse funnene i vurderingen av behovet for en egen lov. Utvalget vurderte at frivillige, bransjespesifikke forretningsprinsipper ikke ville være tilstrekkelige til å løse utfordringene som Matkjedeutvalget pekte på. Videre mente utvalget at det var behov for en offentlig håndhevingsordning. Det vises til Prop. 33 L (2019–2020) kapittel 2 for mer om bakgrunnen for loven.

Loven har fokus på å sette partene i stand til selv å oppnå effektive løsninger seg imellom, uten at det dikteres hva disse skal gå ut på. Loven er nøytral når det gjelder fordelingen av overskuddet mellom avtalepartene. Det er imidlertid lagt til grunn at konkurransen mellom dagligvarekjedene skal bidra til at de økonomiske fordelene videreføres til forbrukerne.

Dagligvaretilsynet ble opprettet da lov om god handelsskikk trådte i kraft.

Dagligvaretilsynet fører tilsyn med at bestemmelsene i loven overholdes og gir veiledning og informasjon. Dagligvaretilsynet er samlokalisert med Forbrukertilsynet i Porsgrunn, og hadde fem ansatte ved utgangen av 2024.

I tildelingsbrevet for 2025 framgår det at tilsynets hovedprioritering er å videreutvikle sin operative innsats overfor dagligvarebransjen på bakgrunn av de erfaringer og vurderinger som tilsynet har gjort seg. Dagligvaretilsynet har dialog med aktørene i bransjen for å bygge tillit, innhente informasjon, gi veiledning, og forebygge brudd på lov om god handelsskikk. I 2023 – som er det siste hele året hvor det foreligger statistikk – hadde Dagligvaretilsynet 39 møter med aktører i dagligvarebransjen, deltok på fem debattmøter, og holdt innlegg på 11 seminarer. Tilsynet ble nevnt i 153 medieoppslag, i hovedsak i forbindelse med deres undersøkelse av samarbeidsklimaet.

Dagligvaretilsynet gjennomfører årlig undersøkelser av samarbeidsklimaet for at myndighetene og offentligheten skal kunne følge med på utviklingen i bransjen. Dagligvaretilsynet følger opp undersøkelsens resultater med kjedene og leverandørene.

2.2 Utfordringer

Dagligvaretilsynet er en liten etat. Dette medfører at etaten er sårbar for sykefravær og turnover, og at det er utfordrende å drifte den på en kostnadseffektiv måte. Ved å samlokalisere Dagligvaretilsynet med Forbrukertilsynet i Porsgrunn, var det forventet at

de to etatene kunne samarbeide om administrative løsninger, og på den måten oppnå besparelser. Det har vist seg mer utfordrende enn forventet, blant annet som følge av krav om at etater underlagt ulike departementer må ha adskilte systemer for blant annet arkiv, økonomi og regnskap. Videre har Dagligvaretilsynet opplevd at det har vært mindre grunnlag for faglige synergier enn først antatt, på grunn av at etatene har ulike ansvarsområde.

Siden opprettelsen av Dagligvaretilsynet, har tilsynet hatt store utfordringer med å rekruttere personell med relevant kompetanse. Tilsynet er ikke fullbemannet i dag, og har ingen ansatte jurister. Dagligvaretilsynet vurderer selv at årsaken til dette er tilsynets lokalisering i Porsgrunn. Dagligvaretilsynet opplever at de må konkurrere med Forbrukertilsynet om personer i området med juridisk kompetanse. Per i dag er to av tilsynets ansatte bosatt i Porsgrunn, eller i det nærliggende området.

Dagligvaretilsynet har mottatt færre henvendelser og konkrete saker enn forventet siden loven ble innført. I 2023 mottok Dagligvaretilsynet til sammen tolv saker fra aktørene i bransjen, alle fra leverandører.² Tre av sakene gjaldt blant annet konflikt om betaling og kopiering, og ble tatt opp med aktuell kjede. Statistikken for 2024 er foreløpig ikke ferdigstilt, men tilsynet antyder at antallet saker ligger på om lag samme nivå som i 2023. Ingen av sakene Dagligvaretilsynet har behandlet har ført til at tilsynet har fattet vedtak om overtredelse av bestemmelser i lov om god handelsskikk. Overvekten av henvendelsene Dagligvaretilsynet mottar gjelder kommersiell uenighet mellom næringsaktører, og ikke eventuelle brudd på lov om god handelsskikk. Etter tilsynets erfaring kan det være vanskelig å skille disse problemstillingene fra hverandre.

Det lave sakstilfanget til Dagligvaretilsynet gjør at loven håndheves lite. Den mest sentrale bestemmelsen i loven er en rettslig standard, hvor innholdet må utvikles gjennom praksis. Når tilsynet behandler få konkrete saker, fører dette til usikkerhet om hva den rettslige standarden innebærer og det kan bli vanskeligere for aktørene å vurdere om det foreligger brudd på loven. At Dagligvaretilsynet mottar få saker og henvendelser, bidrar også til at det kan bli vanskeligere for tilsynet å få oversikt over situasjonen i markedet, og avdekke mulige brudd på lov om god handelsskikk.

Hva som er årsaken til at Dagligvaretilsynet ikke mottar flere henvendelser er ikke klart. Ifølge Dagligvaretilsynets årlige undersøkelser³ er samarbeidsklimaet i bransjen i hovedsak godt,⁴ og det har vært en positiv utvikling på en rekke områder siden loven ble innført. Videre viser undersøkelsene at tilliten til Dagligvaretilsynet, og kjennskapen til

---

² [Årsrapport for Dagligvaretilsynet 2023](#)

³ [Samarbeidsklimaet i Dagligvarebransjen](#)

⁴ I 2024 svarte mellom 67 og 88 % av leverandørene at de var enige i at samarbeidet med kjedene i hovedsak er basert på redelighet, forutberegnelighet og lojalitet. Mellom 93 og 96 % av kjedene svarte det samme om deres samarbeid med leverandørene.

både tilsynet og loven, er forholdsvis høy.⁵ Dette kan kanskje tilsi at det lave antallet henvendelser og saker er et resultat av at det er få brudd på loven.

På den andre siden viser undersøkelsene at det fremdeles er et klart forbedringspotensial, blant annet knyttet til manglende skriftlighet i avtaleforhold, uklare beskrivelser av hvilke ytelser partene er forpliktet til å levere, og at leverandører opplever at de ikke får det de betaler for i forbindelse med avtaler om felles markedsføring. Dette kan tilsi at det lave antallet henvendelser og saker heller er et resultat av at dagligvareaktørene opplever at terskelen er høy for å kontakte Dagligvaretilsynet i forbindelse med mulige brudd på loven.

Den positive utviklingen i handelsskikken kan tyde på at lov om god handelsskikk, og Dagligvaretilsynets virksomhet, har hatt en positiv effekt. Det er imidlertid vanskelig å vurdere i hvilken grad denne utviklingen skyldes Dagligvaretilsynets håndhevingsarbeid. Utfordringene omtalt over, tyder uansett på at det er potensiale for å organisere håndhevingen av loven på en mer effektiv måte.

I dette høringsnotatet vurderer departementet endringer for å styrke håndhevingen av loven, herunder veiledning og utvikling av god handelsskikk-standarden, og om det er behov for endringer når det gjelder Dagligvaretilsynet.

2.3 Vurdering av andre endringer i loven

Departementet vurderer også om det er behov for andre endringer i lov om god handelsskikk for å gjøre loven mer treffsikker. Bakgrunnen er blant annet en anbefaling fra Samfunnsøkonomisk Analyse om at det bør vurderes å regulere nærmere hvilke krav aktørene kan stille til hverandre i forhandlinger, for eksempel om rabatter og faste betalinger.⁶

Eventuelle forslag til lovendringer i denne prosessen vil bli sendt på høring i et eget høringsnotat. Samtidig kan endringer i loven for øvrig også ha betydning for hvordan loven bør håndheves. Departementet vil se de to prosessene i sammenheng.

---

⁵ I 2024 svarte 89 % av leverandørene og 95 % av kjedene at de hadde god kjennskap til loven, i det 70 % av leverandørene og 91 % av kjedene svarte at de hadde god kunnskap om tilsynets rolle. 64 % av leverandørene, og 76 % av kjedene hadde tillit til at tilsynet forvalter loven på en god måte.

⁶ [r27-2023-delrapport-2-analyse-av-virkninger-av-emv-og-vertikal-integrasjon-pa-konkurranse.pdf](#)

3 Gjeldende rett

Lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden består av fire kapitler. God handelsskikk-standarden reguleres i kapittel 2, og tilsyn og håndheving reguleres i kapittel 4.

God handelsskikk-standarden framgår av § 3, mens de øvrige bestemmelsene i kapittel 2 utfyller og presiserer standarden. Det følger av § 3 at det i forretningsforhold mellom næringsdrivende i dagligvarebransjen ikke skal foretas handlinger som strider mot god handelsskikk. God handelsskikk skal være basert på redelighet, forutberegnelighet og lojalitet.

§§ 4 til 10 presiserer god handelsskikk-standarden og regulerer blant annet krav på opplysninger, skriftlighet, delisting, oppsigelse og vern mot etterligninger.

Kapittel 3 inneholder bestemmelser om Dagligvaretilsynets organisasjon og oppgaver, opplysnings- og taushetsplikt, veiledning, vedtak om overtredelse, overtredelsesgebyr og tvangsmulkt, Markedsrådets kompetanse og overprøving i domstolene.

Dagligvaretilsynets organisasjon og oppgaver framgår av § 11. I tillegg til å føre tilsyn med at bestemmelsene i loven overholdes, gir Dagligvaretilsynet veiledning og informasjon om loven og kontrollerer at lovens påbud og forbud overholdes. Tilsynet skal legge vekt på hensynet til forbrukerne ved håndhevingen av loven. Dagligvaretilsynet er et uavhengig forvaltningsorgan, som er administrativt underlagt Nærings- og fiskeridepartementet. Det følger av § 11 femte ledd at Dagligvaretilsynet ikke kan instrueres om behandlingen av enkeltsaker eller gis generelle instruksjoner om hvordan myndighet etter loven skal utøves. Kongen eller departementet kan heller ikke omgjøre Dagligvaretilsynets vedtak, jf. § 11 sjette ledd.

Klager på Dagligvaretilsynets vedtak behandles av Markedsrådet, jf. § 18. Markedsrådet er også klageorgan for saker etter markedsføringsloven. Markedsrådet kan ikke av eget tiltak omgjøre Dagligvaretilsynets vedtak.

Enhver har etter § 12 plikt til å gi opplysninger til Dagligvaretilsynet og Markedsrådet. Taushetsplikt er ikke til hinder for denne opplysningsplikten.

Dagligvaretilsynets virkemidler følger av §§ 14 til 17. Utgangspunktet er at tilsynet skal gi informasjon om loven og veiledning i enkeltsaker og søke å påvirke næringsdrivende til å innrette seg etter loven. Dersom dette ikke er tilstrekkelig for å sikre at bestemmelsene i kapittel 2 overholdes, kan Dagligvaretilsynet treffe vedtak om påbud og forbud som er nødvendige for å sikre overholdelse, jf. § 15. For å sikre at vedtak overholdes, kan det fastsettes tvangsmulkt til staten inntil forholdet er rettet. Ved overtredelse av vedtak etter § 15, kan Dagligvaretilsynet ilegge overtredelsesgebyr.

Søksmål om Dagligvaretilsynets eller Markedsrådets vedtak rettes mot staten ved Dagligvaretilsynet, jf. § 19.

4 Andre land

4.1 Direktivet om urimelig handelspraksis (UTP-direktivet)

Direktivet om urimelig handelspraksis i matkjeden (EU) 2019/633 av 17. april 2019 har til formål å etablere felles europeiske regler og håndhevingsregime som skal beskytte aktører innen landbruk, ved å innføre minimumsbeskyttelse mot de mest alvorlige formene for urimelig handelspraksis. Direktivet retter seg mot urimelige handelspraksiser mellom mindre leverandører og større innkjøpere.

Den mest sentrale bestemmelsen i direktivet er artikkel 3, som regulerer forbud mot urimelig handelspraksis. Forbudene samles i to lister, der «svartelisten» gjelder handlinger som skal være forbudt, mens «grålisten» gjelder atferd som i utgangspunktet skal være forbudt, med mindre den er klart avtalt mellom partene.

Direktivet er en del av unionens felles landbrukspolitik, og er vurdert å ikke være EØS-relevant. Norge er dermed ikke forpliktet til å innta direktivet i norsk rett. Som del av vurderingen av andre endringer i loven, se punkt 2.3 ovenfor, vil departementet også vurdere om enkelte bestemmelser fra UTP-direktivet likevel bør tas inn i lov om god handelsskikk.

Direktivet artikkel 5 regulerer klager. Leverandører kan klage til den nasjonale myndigheten som håndhever forbudsbestemmelsene. Bestemmelsen gir også klagerett til organisasjoner som representerer produsenter og leverandører. Myndighetene skal innen rimelig tid etter mottak av en klage informere klageren om hvordan klagen skal følges opp. Klagen skal behandles innen rimelig tid. Hvis den innklagede har brutt forbudsbestemmelsene, skal myndighetene kreve at atferden opphører.

Myndighetenes oppgaver og kompetanse reguleres i artikkel 6. Medlemsstatene skal blant annet sørge for at myndighetene skal kunne etterforske mulige brudd, kreve informasjon fra partene, gjennomføre inspeksjoner uten forhåndsvarsel og gi reaksjoner ved brudd på forbudene.

4.2 Håndheving av lignende regelverk i andre land

I dette punktet gjennomgås håndhevingen av lignende regelverk som lov om god handelsskikk, i landene Storbritannia, Frankrike, Sverige og Danmark.

I Storbritannia er det innført et særlig regelverk som regulerer adferden til større detaljister når de forhandler og samarbeider med leverandørene sine, «Groceries Supply Code of Practice».⁷ Regelverket håndheves av The Groceries Code Adjudicator (GCA). GCA kan blant annet gi formell veiledning om hvordan regelverket skal forstås, avgjøre konflikter mellom detaljister og leverandører med bindende virkning og starte etterforskning dersom det er berettiget mistanke om at regelverket er brutt. I de mest alvorlige tilfellene kan GCA gi bøter på maksimalt ett prosent av detaljistens omsetning.

---

⁷ <https://www.gov.uk/government/publications/groceries-supply-code-of-practice/groceries-supply-code-of-practice>

Ifølge Matkjedeutvalgets gjennomgang i NOU 2011: 4 punkt 5.4.2, har Frankrike en lang historie med forsøk på å regulere og disiplinere kjedemakt i matmarkedet og det er utviklet og iverksatt flere lovverk for å oppnå dette formålet. Den franske matkulturen står sterkt og myndighetene ønsker å skjerme spesialforretninger som for eksempel slakterbutikker og osteforretninger. Den nasjonale håndhevingsmyndigheten for UTP-direktivet i Frankrike er Direktoratet for konkurranse, forbruk og bekjempelse av svindel.⁸ Direktoratet samarbeider med det franske konkurransetilsynet. Ellers håndheves regelverk som gjelder forhandlinger mellom detaljister og leverandører av domstolene.

Det svenske Konkurrensverket håndhever UTP-direktivet i Sverige. Lov om forbud mot utilbørlige handelsmetoder ved kjøp av jordbruks- og matvarer⁹ trådte i kraft 1. november 2021, og omfatter både de såkalte svarte- og grålisteforbudene. Håndhevingen av loven har i hovedsak bestått av tilsynsundersøkelser, veiledning og kommunikasjonsarbeid. Ved brudd på loven, kan Konkurrensverket ilegge et straffegebyr på inntil ett prosent av aktørens omsetning. Konkurrensverket kan også pålegge aktøren å opphøre den urimelige handelspraksisen. Beslutninger etter loven kan bringes inn for en forvaltningsdomstol.

I Danmark håndheves UTP-direktivet av det danske forbruker- og konkurransetilsynet (Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen). Lov om urimelig handelspraksis i relasjoner mellom virksomheter i landbruks- og matforsyningskjeden (fødevarehandelsloven)¹⁰ trådte i kraft 1. juli 2021. Det danske tilsynet har publisert en veiledning til loven med eksempler på hva som omfattes av reglene.¹¹ Tilsynet kan undersøke mulige overtredelser både på eget initiativ og på bakgrunn av en klage. Ved brudd på forbudene i loven, kan tilsynet gi påbud om at den ulovlige praksisen skal opphøre. Unnlatelse av å etterkomme et påbud kan straffes med bøter. Tilsynets avgjørelser kan ikke påklages til en annen administrativ myndighet, men kan bringes inn for domstolene.

---

⁸ <https://www.economie.gouv.fr/dgecrf>

⁹ Lag (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter

¹⁰ LOV nr 719 af 27/04/2021 om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevareforsyningskæden

¹¹ <https://kfst.dk/vejledninger/kfst/dansk/2023/20231101-foedevarehandelsloven>

5 Departementets vurderinger og forslag

5.1 Innledning

Departementet vurderer flere endringer i lov om god handelsskikk for å møte utfordringene som gjennomgås i punkt 2.2 ovenfor. Det vurderes blant annet endringer i organiseringen av Dagligvaretilsynet, og andre endringer i hvordan loven håndheves.

Blant annet på bakgrunn av det lave sakstilfanget til Dagligvaretilsynet har departementet også vurdert om lov om god handelsskikk bør oppheves fordi den er overflødig. Dette kan være tilfellet dersom det lave sakstilfanget skyldes at forholdene i bransjen er bedre enn forventet.

Loven er i stor grad basert på rettsregler som også følger av annet regelverk. De største forskjellene er at reglene i lov om god handelsskikk er samlet under et felles formål og at de kan håndheves av et offentlig organ med et sett virkemidler. Slik departementet ser utviklingen i samarbeidsklimaet i bransjen, bidrar eksistensen av loven til at forholdene er bedre enn de var før loven ble innført. Departementet vurderer derfor at det fortsatt er behov for lov om god handelsskikk, som samler prinsipper for dagligvarebransjen og er underlagt felles håndheving.

5.2 Offentlig eller privat håndheving av lov om god handelsskikk

Ettersom Dagligvaretilsynet til nå har mottatt relativt få henvendelser, har lov om god handelsskikk foreløpig blitt lite håndhevet. Det har ikke utviklet seg en juridisk praksis som presiserer god handelsskikk-standarden i § 3. Departementet vurderer derfor flere tiltak for å styrke håndhevingen av loven. Et av spørsmålene er om loven bør kunne håndheves privat. Dette er ikke mulig i dag, se Prop. 33 L punkt 3.3.2 og 6.1.

Privat håndheving avhenger ikke av kapasiteten til et offentlig organ, og kan være mer fleksibelt enn dagens system. Dagligvaretilsynet er en liten etat og er derfor sårbar for endringer som påvirker kapasiteten. Videre har partene mer kontroll over prosessen ved privat håndheving enn offentlig. I en stevning er det opp til den saksøkende parten å presentere og begrunne kravet sitt, slik at den saksøkte kan ta stilling til kravet og forberede saken.

Tematikken i god handelsskikk-standarden ivaretas delvis i annet regelverk, for eksempel avtaleloven og markedsføringsloven. Se omtale i Prop. 33 L punkt 3.3.2. Dette er regelverk som primært håndheves privatrettslig. Manglende mulighet for offentlig håndheving var deler av bakgrunnen for hvorfor Dagligvarelovutvalget i NOU 2013: 6 foreslo en egen lov om god handelsskikk, istedenfor endringer i eksisterende regelverk.

Da forslaget til lov om god handelsskikk var på høring, vurderte departementet at det ville skape størst mulig etterlevelse av regelverket, til lavest mulig kostnad, å la et offentlig organ føre tilsyn med og håndheve loven.

Lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden har ikke som formål å beskytte en av kontraktspartene. Samtidig framstår det som sannsynlig at risikoen for konsekvenser for framtidige forretningsforhold gjør terskelen for privat håndheving høy. Særlig mindre

leverandører kan være avhengige av muligheten til å få solgt sine varer hos en spesifikk kjede og kan derfor være tilbakeholden med å gå til domstolene med påstand om brudd på lov om god handelsskikk. Håndheving i domstolene medfører også store kostnader.

Med utfordringsbildet som er beskrevet i punkt 2.2 ovenfor, stiller departementet seg tvilende til om privat håndheving av lov om god handelsskikk blir mer effektiv enn offentlig. Det finnes allerede flere bestemmelser i annet regelverk som rammer atferd som strider mot god handelsskikk og som kan håndheves privat. Per i dag framstår det som en større utfordring at Dagligvaretilsynet mottar få henvendelser enn at kapasiteten er presset, selv om tilsynet mangler jurister.

På denne bakgrunnen vurderer departementet at lov om god handelsskikk fortsatt bør håndheves offentlig og at det heller er andre tiltak som bør vurderes for å gjøre håndhevingen mer effektiv. **Departementet ber likevel om høringsinstansenes innspill på om loven bør kunne håndheves privat i tillegg til offentlig.**

Loven er nå lagt opp slik at tilsynet må utrede og forberede sakene alene i stor grad. Aktørene har opplysningsplikt etter § 12, men det er tilsynet som må kreve opplysninger og sammenstille dem for å bygge opp en sak. For tilsynsmyndigheten kan det lette håndhevingen av loven dersom partene får større ansvar for å presentere saken, slik de må i en eventuell domstolsbehandling. Se mer om dette under punkt 4.2 nedenfor.

5.3 Flere virkemidler i håndhevingen av lov om god handelsskikk

Tilsynsmyndigheten etter lov om god handelsskikk skal i dag primært gi informasjon om loven og veiledning i enkeltsaker. Tilsynet kan også treffe vedtak om påbud og forbud som er nødvendige for å sikre overholdelse av loven, samt vedtak som stadfester at det har skjedd en overtredelse av lovens forbudsbestemmelser.

Loven gir dermed allerede grunnlag for flere typer håndheving. Samtidig følger det av både loven § 14 og av tildelingsbrevet til Dagligvaretilsynet¹² at tilsynet kun skal benytte sanksjonsmidlene loven gir hjemmel til, dersom veiledning og dialog ikke fører fram. Loven inneholder ikke noe formalisert system som aktørene kan bruke for å klage eller varsle tilsynet om mulige brudd på loven. Dagligvaretilsynet må derfor i stor grad ta tak i sakene på eget initiativ.

Det er mulig for aktører og enkeltpersoner å varsle Dagligvaretilsynet om mulige brudd på lovens bestemmelser. Denne muligheten kommuniseres imidlertid ikke tydelig på nettsidene, selv om det framgår av kontaktskjemaet¹³ at det også kan brukes for å sende tips og at man kan være anonym. Mangelen på en formalisert ordning for å varsle om mulige brudd kan være deler av årsaken til at tilsynet mottar få henvendelser. Dersom ordningen kommuniseres tydeligere, kan dette styrke sakstilfanget til Dagligvaretilsynet,

---

¹² Link til etatens tildelingsbrev for 2025 legges inn når det er offentliggjort på regjeringen.no, dersom høringsnotatet sendes ut etter at det er ferdig. Alt. følger tildelingsbrev for 2024 her; [Dagligvaretilsynet - tildelingsbrev for 2024](#).

¹³ [Kontakt oss — Dagligvaretilsynet](#)

noe som igjen kan føre til hyppigere håndheving av loven. Et slikt tiltak krever ikke lovendringer.

Innføring av en klageordning i lov om god handelsskikk er et tiltak som kan gjøre håndhevingen av lov om god handelsskikk lettere for tilsynet. En klageordning kan innrettes slik at den klagende parten får et større selvstendig ansvar for å belyse saken. I tillegg kan en klageordning bidra til å tvinge fram praksis som utvikler god handelsskikk-standarden, ved at tilsynet som mottar klagen ikke kan legge bort saken uten å komme med en begrunnet avgjørelse. At tilsynet ikke kan legge bort saken uten å komme med en begrunnet avgjørelse, kan bidra til å senke terskelen for å sende inn en klage til tilsynet.

Et eksempel er klageordningen som finnes for Statens jernbanetilsyn som markedsovervåkningsorgan:¹⁴

Jernbanetilsynet har publisert en veiledning som beskriver hvordan klageordningen fungerer.¹⁵ Klagen bør blant annet inneholde en beskrivelse av hva problemet er, hvilke regler som er brutt, hvorfor forholdet det klages på har skadelige virkninger på markedet og dokumentasjon på det som har skjedd. Etter å ha mottatt klagen, skal markedsovervåkningsorganet ved behov innhente relevante opplysninger og ta initiativ til høring av berørte parter innen én måned. Markedsovervåkningsorganet skal ta stilling til klagen og om nødvendig treffe tiltak for å avhjelpe situasjonen, jf. jernbaneforskriften § 11-3 andre ledd. Avgjørelsen skal treffes innen seks måneder etter å ha mottatt alle relevante opplysninger, og skal være begrunnet.

En klageordning kan utformes på flere måter. I forslaget til lovendringer i punkt 6 nedenfor tas det utgangspunkt i bestemmelsen i jernbaneforskriften § 11-3. Dette innebærer en frist på én måned for å innhente opplysninger og ta initiativ til en høring og deretter en frist på seks uker for å ta stilling til klagen og om nødvendig treffe tiltak.

For at en klageordning skal fungere etter hensikten må tilsynsmyndigheten ha ressurser til å veilede aktørene om muligheten til å klage og til å behandle klager som kommer inn. I begynnelsen kan klagebehandling være krevende for tilsynsmyndigheten, ettersom det foreløpig ikke foreligger praksis om innholdet i god handelsskikk-standarden. Uten økte bevilgninger, kan innføringen av en klageordning føre til at tilsynsmyndigheten må omprioritere ressurser fra sin øvrige virksomhet. En klageordning kan også vri tilsynets ressursbruk i retning av temaene for klagen som mottas. I tillegg kan en klageordning med fastsatte saksbehandlingsregler begrense tilsynets mulighet til å velge sine prioriteringer og arbeidsmetodikk.

Selv om det innføres en klageordning, kan det være aktører som ikke vil benytte seg av en klageadgang på grunn av usikkerhet om hvordan en klage vil påvirke framtidige kontraktsforhold, eller fordi det oppleves administrativt krevende å levere en formell

---

¹⁴ Forskrift om jernbanevirksomhet, serviceanlegg, avgifter og fordeling av infrastrukturkapasitet mv. (jernbaneforskriften), kapittel 11.

¹⁵ <https://www.sjt.no/jernbane/markedsovervaking/klage-pa-konkurransetilkar/>

klage. Det er derfor usikkert om innføring av en klageordning vil bidra til flere henvendelser og økt saksomfang for Dagligvaretilsynet.

Rekruttering av kompetanse til Dagligvaretilsynet er en utfordring i dag. Dersom lov om god handelsskikk også inkluderer en klageordning, kan det tilsi mer variasjon i arbeidsoppgavene som igjen kan gjøre at tilsynet framstår som en mer attraktiv arbeidsplass. Dette kan lette rekrutteringen på lengre sikt. Samtidig vil tilsynet fortsatt være en liten etat og dagens lokalisering kan fortsatt være en utfordring.

De andre endringene departementet vurderer, se punkt 2.3 ovenfor, kan påvirke typen og omfanget av oppgavene som tilsynsmyndigheten må utføre.

Departementet ber om høringsinstansenes innspill på om det bør innføres en klageordning i lov om god handelsskikk, eller om det er andre virkemidler som bør vurderes for å styrke håndhevingen av loven. Ved en eventuell klageordning, ber departementet om høringsinstansenes innspill til hvordan den bør innrettes.

5.4 Dagligvaretilsynet

5.4.1 Flere alternativer om Dagligvaretilsynet

Dagligvaretilsynet er relativt nytt, har få ansatte og har så langt ikke hatt saker som har gått videre til vedtak om overtredelse. Som det framgår av punkt 2.2, kan det være flere grunner til dette, for eksempel at forholdene i bransjen er bedre enn antatt, at innføring av loven og tilsynet i seg selv har medført økt profesjonalitet i bransjen, eller at Dagligvaretilsynets dialog med bransjen har bidratt til å bedre forholdene. Uansett framstår det for departementet som problematisk å opprettholde Dagligvaretilsynet slik det er i dag. Det lave sakstilfanget gjør det utfordrende å forsvare at loven har et eget tilsynsorgan, som i tillegg ikke får opparbeidet seg og beholdt kompetanse.

Det overordnede målet for departementets vurdering av endringer i lov om god handelsskikk er at bestemmelsene i loven i større grad skal understøtte formålet om effektiv bruk av samfunnets ressurser og ivaretagelse av forbrukernes interesser. I vurderingen av eventuelle endringer for Dagligvaretilsynet, må det også tas hensyn til spredt lokalisering av statlige arbeidsplasser. Dette er del av bakgrunnen for at Dagligvaretilsynet i dag er lokalisert i Porsgrunn.

Nedenfor vurderer departementet flere endringer knyttet til Dagligvaretilsynet. Forutsetningen for vurderingen er at lov om god handelsskikk fortsatt skal håndheves offentlig, se punkt 5.2 ovenfor. Endringene som vurderes kan også kombineres med en eventuell utvidelse av virkemidlene, som omtalt i punkt 5.3.

Departementet har vurdert ulike alternativer, herunder å la Dagligvaretilsynet bestå med dagens lokalisering, å flytte tilsynet til en annen geografisk lokasjon, eller å legge ned Dagligvaretilsynet og overføre håndhevingen av lov om god handelsskikk til en annen etat.

Da tilsynet ble opprettet, ble etablering i Grenlandsområdet og samlokalisering med Forbrukertilsynet vurdert som den beste løsningen, blant annet basert på

lokaliseringpolitiske hensyn.¹⁶ Departementet uttalte at det ville være en fordel at det legges flere arbeidsplasser av lignende art til samme område. I tillegg ble lokaliseringen vurdert å sikre nærhet til aktørene, noe som er viktig for tilsynets informasjons- og veiledningsvirksomhet. Flere av Dagligvaretilsynets utfordringer er imidlertid knyttet til lokaliseringen i Porsgrunn. Dette gjelder både fysisk nærhet til dagligvareaktørene og rekruttering. Det er uklart i hvilken grad flere virkemidler kan løse utfordringene med håndhevingen av loven. Det kan også ta tid å implementere endringene. Dagligvaretilsynet vil fortsette å være en svært liten etat, selv om en utvidelse av virkemidlene skulle innebære økt bevilgning. Tilsynet vil derfor fortsette å være relativt sårbart for sykefravær og turnover, samt ha vanskeligheter med å oppnå kostnadseffektiv drift.

Å flytte Dagligvaretilsynet til en annen geografisk lokasjon kan gjøre det lettere for tilsynet å rekruttere personer med relevant kompetanse, avhengig av hvor tilsynet flyttes til. Det må imidlertid tas hensyn til at statlige arbeidsplasser skal være spredte. Det er heller ikke sikkert at en flytting vil løse utfordringene når det gjelder håndheving av lov om god handelsskikk. Samtidig er det risiko for å miste kompetansen som er opparbeidet i Dagligvaretilsynet i dag, særlig dersom tilsynet flyttes til en annen landsdel enn Østlandet.

Også dette alternativet innebærer at Dagligvaretilsynet vil bestå som en relativt liten etat, med de tilhørende ulempene dette medfører. En stor andel av ressursene må brukes på administrative oppgaver og tilsynet vil fortsatt være sårbart for sykefravær og turnover.

Flytting av Dagligvaretilsynet innebærer at arbeidsmarkedsregionen i Porsgrunn mister om lag seks statlige arbeidsplasser. Samtidig er det få av dagens ansatte som bor i Porsgrunn eller det nærliggende området. Dagligvaretilsynet opplever også at de er i konkurranse med Forbrukertilsynet om det begrensede antallet personer med relevant juridisk kompetanse i Grenlandsområdet.

Departementet ber om innspill på om Dagligvaretilsynet bør legges ned, eller om det er andre alternativer som kan avhjelpe utfordringene.

5.4.2 Legge ned Dagligvaretilsynet og flytte håndhevingen til en annen etat

På bakgrunn av gjennomgangen over, foreslår departementet å legge ned Dagligvaretilsynet og flytte håndhevingen av lov om god handelsskikk til en annen etat. Dette kan gi effektivitetsgevinster i form av økte faglige synergier, stordriftsfordeler knyttet til administrative løsninger, og redusert sårbarhet for sykefravær og turnover. Avhengig av hvor etaten er plassert, kan det også bli lettere å rekruttere personer med relevant kompetanse til å arbeide med håndheving av lov om god handelsskikk.

Avhengig av hvor etaten er lokalisert, kan en flytting av håndhevingsansvaret gå på bekostning av hensynet til spredning av statlige arbeidsplasser. Det innebærer også risiko for tap av kompetansen som er opparbeidet i Dagligvaretilsynet. Videre må etaten ansvaret overføres til, prioritere mellom lov om god handelsskikk og øvrig regelverk etaten har ansvar for. Dette kan skape målkonflikter.

---

¹⁶ Prop. 33 L (2019–2020) «Lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden», punkt 6.2.4.

Dersom håndhevingen av lov om god handelsskikk flyttes til en annen etat, bør dette være en etat som har ansvar for håndheving av lignende regelverk, slik at det lettere oppstår synergier. Videre er det viktig at etaten framstår nøytral og uavhengig, slik at den kan inngå i en tillitsfull dialog med aktørene i dagligvarebransjen. Da forslag til lov om god handelsskikk var på høring i 2019, ble både Konkurransetilsynet og Forbrukertilsynet trukket fram som mulige forvaltningsorganer som tilsynsfunksjonen etter loven kunne integreres i eller samlokaliseres med. I lovproposisjonen vurderte departementet også Mattilsynet som et alternativ.

Departementet ser det som mest aktuelt å vurdere overføring av håndhevingen til Konkurransetilsynet. Konkurransetilsynet er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet, og har ansvar for håndheving av konkurranseloven, EØS-avtalens konkurranseregler og kontroll etter pristilaksloven. Tilsynet har ca. 100 ansatte, og er lokalisert i Bergen.

Konkurransetilsynet kjenner dagligvarebransjen godt og har erfaring med kompliserte selskapsstrukturer og dialog med næringslivet. Videre har Konkurransetilsynet både juridisk og samfunnsøkonomisk kompetanse og solide administrative ressurser. Det vil trolig innebære effektiviseringsgevinster å flytte håndhevingen av lov om god handelsskikk til Konkurransetilsynet. Konkurransetilsynet har også veiledning som en av sine oppgaver, i likhet med Dagligvaretilsynet.

Konkurransetilsynet har i sitt arbeid med dagligvaremarkedet hatt flere store saker mot kjede- og leverandørleddet med mistanke om overtredelse av konkurranselovens forbudsbestemmelser. Håndheving av forbudsbestemmelsene er, sammen med kontroll med foretakssammenslutninger, Konkurransetilsynets viktigste oppgaver. Dette gjør at det ofte er et motsetningsforhold mellom aktørene, i vært fall de største, og tilsynet. Dette kan gjøre det vanskelig for tilsynet å oppnå den nødvendige tilliten for å utføre oppgavene etter lov om god handelsskikk som i større grad har omfattet veiledning, opplysning og dialog.

Dersom det er ønskelig med et tilsyn som i større grad håndhever lov om god handelsskikk gjennom vedtak og overtredelsesgebyr kan Konkurransetilsynets erfaring og fokus på håndheving av overtredelser være en fordel, men selv med anonymitet ved varsling vil en overtredelsessak kunne framstå som så risikabelt for varslere at det ikke nødvendigvis vil bli flere saker som går til vedtak.

Selv om konkurranseloven og lov om god handelsskikk begge har effektiv bruk av samfunnets ressurser som formål, benytter Konkurransetilsynet og Dagligvaretilsynet ulike virkemidler i håndheving av lovene. Lov om god handelsskikk er ikke en konkurranselov og det kan skape usikkerhet om lovens formål dersom håndhevingen av loven legges til Konkurransetilsynet.

Det kan også bli vanskelig for Konkurransetilsynet å få nødvendige opplysninger i håndhevingen av lov om god handelsskikk, fordi aktørene kan frykte at opplysningene kan benyttes eller danne grunnlag for saker etter konkurranseloven. Det siste kan til en viss grad avhjelpes ved å skille tydelig mellom oppgaver, personal etc. knyttet til hvert av regelverkene. Samtidig vil dette gjøre synergieffektene mindre, og det er ikke sikkert det

er tilstrekkelig for å trygge aktørene. Konkurransetilsynet har også begrenset erfaring med kontrakts- og avtalerettslige problemstillinger, og med mekling mellom næringsdrivende.

Konkurransetilsynet i Norge er et tradisjonelt konkurransetilsyn, som spesialiserer seg på å håndheve konkurranseloven. Internasjonalt er det imidlertid ikke uvanlig at tilsynsorganer har blitt tildelt ansvar for å håndheve både konkurransereglene og andre regelverk med grenseflater mot konkurransereglene. Eksempler på dette er sektorspesifikke konkurranseregler innenfor telekom, post, transport, helsemarkeder og kraft, regler om offentlige anskaffelser, forbrukervern og regler som gjelder særlig for dagligvaremarkedet (direktivet om urimelig handelspraksis i matvarekjeden - UTP-direktivet). Eksempler på land som har organisert tilsynene sine slik er det nederlandske konkurransetilsynet, ACM¹⁷, det spanske konkurransetilsynet, CNMC¹⁸, det svenske konkurransetilsynet, Konkurrenserverket¹⁹, det danske Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (KFST) og det finske konkurransetilsynet, FCCA²⁰.

Departementet ber om innspill til hvilken etat som bør overta håndhevingen av lov om god handelsskikk hvis Dagligvaretilsynet legges ned.

Nedleggelse med tilhørende flytting av oppgaver til en annen etat krever en utredning som følger retningslinjene for lokalisering av statlige arbeidsplasser. Departementet vil sørge for at det gjøres en slik utredning parallelt med høringen. Departementet vil også sørge for at vanlige prosesser for omstilling i statlige virksomheter følges.

Om klageinstans

Dersom håndhevingen av lov om god handelsskikk legges til en annen etat, er det også naturlig å vurdere om Markedsrådet fortsatt bør være klageinstans for vedtak etter loven eller om denne oppgaven bør overføres til den naturlige klageinstansen for den nye etaten. Dersom oppgavene flyttes til Konkurransetilsynet, er Konkurransklagenemnda den naturlige klageinstansen.

Som utgangspunkt vurderer departementet at det er hensiktsmessig å ha samme klageinstans for vedtak etter lov om god handelsskikk som øvrige vedtak i samme organ. Etersom Dagligvaretilsynet ikke har truffet vedtak etter lov om god handelsskikk ennå, har Markedsrådet per i dag ikke behandlet klagesaker etter loven. Dette medfører at det ikke er noen risiko for å miste opparbeidet kompetanse spesifikt for lov om god handelsskikk i klageinstansen. Samtidig vil bytte av klageinstans medføre at kompetanse må opparbeides i Konkurransklagenemnda.

---

¹⁷ Forbrukervern og sektorspesifikke konkurranseregler innenfor telekom, post, transport, helse og kraft.

¹⁸ Sektorspesifikke konkurranseregler innenfor telekom og jernbane.

¹⁹ Regler om offentlige anskaffelser og UTP-direktivet.

²⁰ Forbrukervern.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Samfunnsøkonomiske virkninger

Formålet med endringene som vurderes i høringsnotatet, er å styrke håndhevingen av lov om god handelsskikk. Håndhevingen av loven skal legge til rette for mer effektive forhandlinger og kontrakter mellom dagligvareaktørene, og dermed bidra til mer samfunnsøkonomisk effektive løsninger. Mer effektive løsninger kan være til fordel både for dagligvareaktørene og for forbrukere i form av et bedre dagligvaretilbud.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Administrasjon av en varslings- og/eller klageordning som omtalt i punkt 5.3 vil kreve ressurser. Innføring forutsetter enten økte bevilgninger eller omprioritering av ressurser fra annen virksomhet. I den grad en slik ordning fører til flere henvendelser til tilsynsmyndigheten, kan etaten redusere ressursbruken knyttet til oppsøkende virksomhet. På sikt kan en klageordning bidra til å klargjøre god handelsskikk-standarden, og dermed gjøre det lettere for tilsynsmyndigheten å håndtere henvendelser.

Å legge ned Dagligvaretilsynet og flytte ansvaret for å håndheve lov om god handelsskikk til en annen etat vil innebære utgifter for staten. Flytting av oppgaver krever anskaffelse av lokaler og ev. rekruttering av personell. Det er mulig at flyttingen kan gjennomføres mer effektivt, dersom den overtakende etaten allerede har egnede lokaler. Det kan også være effektiviseringsgevinster som følge av stordriftsfordeler i administrasjonen, et større arbeidsmiljø, redusert sårbarhet for turnover og sykefravær, og faglige synergier.

Økonomiske og administrative konsekvenser for næringslivet

Det vil kunne være administrativt krevende for dagligvareaktørene å forholde seg til en klageordning som omtalt punkt 5.3, da de vil få et større ansvar for å opplyse saken. Samtidig antar departementet at aktørene som eventuelt vurderer å klage vil vurdere kostnadene ved å klage opp mot eventuelle gevinster ved å vinne fram i klagesaken, og at de vil velge å klage der gevinstene forventes å oppveie kostnadene. På sikt kan klageordningen bidra til å klargjøre god handelsskikk-standarden, noe som kan gjøre det lettere for aktørene å innrette seg etter lovens bestemmelser.

I den grad endringene fører til mer effektiv håndheving av lov om god handelsskikk, vil dagligvareaktørene få fordeler knyttet til mer effektive forhandlinger og kontrakter. Dersom Dagligvaretilsynet, eller ansvaret for håndhevingen av loven, flyttes til et mer sentralt område kan det bli lettere for dagligvareaktørene å komme i kontakt med tilsynsmyndigheten.

7 Forslag til lovendringer

Departementet ønsker å høre de ulike forslagene i punkt 5 åpent og har ikke utformet et konkret forslag til endringslov. Dette punktet viser hvilke bestemmelser som eventuelt vil bli foreslått endret, avhengig av hvilket alternativ som velges for Dagligvaretilsynet og om det skal innføres en klageordning. Se merket tekst.

Lov om endringer i lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden (håndheving)

I

I lov 17. april 2020 nr. 29 gjøres følgende endringer:

§ 11 skal lyde:

§ 11 **Dagligvaretilsynets organisasjon og oppgaver**

Dagligvaretilsynet fører tilsyn med at bestemmelsene i denne loven overholdes. Det gir veiledning og informasjon om loven og kontrollerer at lovens påbud og forbud overholdes. [**Henvisning til eventuell klageordning**]

Dagligvaretilsynet kan gi pålegg etter § 12 og treffe vedtak etter §§ 15 til 17, som kan påklages til **Markedsrådet** etter § 18.

Dagligvaretilsynet skal legge vekt på hensynet til forbrukerne ved håndhevingen av loven.

Dagligvaretilsynet er et uavhengig forvaltningsorgan som er administrativt underordnet departementet. **Dagligvaretilsynet ledes av en direktør utnevnt av Kongen i statsråd.**

Dagligvaretilsynet kan ikke instrueres om behandlingen av enkeltsaker eller gis generelle instruksjoner om hvordan myndighet etter loven skal utøves.

Kongen eller departementet kan ikke omgjøre **Dagligvaretilsynets** vedtak

§ 12 første ledd skal lyde:

Enhver har plikt til å gi **Dagligvaretilsynet** og **Markedsrådet** de opplysninger som disse myndigheter krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven. Opplysningene kan kreves gitt skriftlig eller muntlig innen en fastsatt frist, og kan nedtegnes og lagres som lydopptak. **Dagligvaretilsynet** og **Markedsrådet** kan også kreve utlevert alle typer informasjon og bærere av slik informasjon for gransking.

§ 13 første ledd skal lyde:

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for **Dagligvaretilsynet** eller **Markedsrådet**, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det vedkommende i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om identiteten til den som gir tips om overtredelse av §§ 3 til 10 og tilhørende forskrifter.

§ 13 a skal lyde:

§ 13 a Klage

En næringsdrivende i dagligvarebransjen som mener at bestemmelsene i §§ 3 til 10 er brutt, kan klage til **Dagligvaretilsynet**. Ved behov skal **Dagligvaretilsynet** innhente opplysninger og ta initiativ til en høring av alle berørte parter innen en måned etter å ha mottatt klagen. **Dagligvaretilsynet** skal til stilling til klagen innen seks uker etter alle relevante opplysninger er mottatt og om nødvendig treffe tiltak etter §§ 14 eller 15.

§ 14 første ledd skal lyde:

Dagligvaretilsynet skal gi informasjon om loven og veiledning i enkeltsaker.

§ 14 tredje ledd skal lyde:

Hvis **Dagligvaretilsynet** finner at en eller flere av bestemmelsene i §§ 3 til 10 eller tilhørende forskrifter er overtrådt, kan det kreve en skriftlig bekreftelse på at det ulovlige forholdet skal opphøre eller treffe vedtak etter § 15.

§ 15 skal lyde:

§ 15 Vedtak om overtredelse av §§ 3 til 10

Dersom tiltak etter § 14 annet ledd ikke er tilstrekkelig for å sikre at en eller flere av bestemmelsene i §§ 3 til 10 overholdes, kan **Dagligvaretilsynet** treffe vedtak om påbud og forbud som er nødvendige for å sikre overholdelse.

Dagligvaretilsynet kan også treffe vedtak som stadfester at det har skjedd en overtredelse av en eller flere av bestemmelsene i §§ 3 til 10.

§ 17 første ledd skal lyde:

Dagligvaretilsynet kan ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelse av vedtak etter § 15 første ledd.

§ 18 skal lyde:

§ 18 Markedsrådets kompetanse

Klager over vedtak etter §§ 15, 16 og 17 samt andre avgjørelser som kan påklages etter forvaltningsloven og offentleglova, behandles av **Markedsrådet**.

Markedsrådet kan ikke av eget tiltak omgjøre **Dagligvaretilsynets** vedtak. **Markedsrådet** kan kun omgjøre egne vedtak som må anses ugyldige.

§ 19 første punktum skal lyde:

Søksmål om **Dagligvaretilsynets** eller **Markedsrådets** vedtak skal rettes mot staten ved **Dagligvaretilsynet**. Søksmålet må reises innen tre måneder etter at underretning om vedtaket er mottatt eller fra vedkommende fikk eller burde ha fått kunnskap om vedtaket.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.